

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГОПЕДІЯ І НЕВРОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЛОГОПЕДІЇ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

016.01 Логопедія. Спеціальна психологія

Освітня програма Логопедія. Спеціальна психологія

Миколаїв 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Логопедія і неврологічні основи логопедії» для студентів 4 курсу спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітня програма: Логопедія. Спеціальна психологія

Розробники: доцент кафедри спеціальної освіти Кисличенко В.А.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Вікторія КИСЛИЧЕНКО)

Анотація. Вивчення дисципліни «Логопедія і неврологічні основи логопедії» спрямоване на підготовку студентів до роботи з дітьми з алалією, дисграфією, дислексією, дорослими з афазією; формування уявлення про мовленнєві дефекти, особливості корекційно-виховної роботи, розкриття змісту та форм логопедичної роботи; формування умінь правильно добирати корекційно-розвивальний матеріал для роботи з дітьми з алалією, дисграфією, дислексією, та дорослими з афазією.

Ключові слова: алалія, афазія, дисграфія, дислексія, аграфія, алексія, фонематичне сприйняття, фонема, звук, мовленнєвий апарат.

Abstract. The study of the discipline "Speech Therapy and Neurological Fundamentals of Speech Therapy" is aimed at preparing students to work with children with alalia, adults with aphasia; formation of ideas about speech defects, features of correctional and educational work, disclosure of the content and forms of speech therapy work; formation of skills to correctly select correctional and developmental material for work with children with alalia and adults with aphasia.

Key words: alalia, aphasia, dysgraphia, dyslexia, agraphia, alexia, phonemic perception, phoneme, sound, speech apparatus.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 11	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проект	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Семестр	
Загальна кількість годин – 330		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 24 аудиторних – 10 самостійної роботи студента – 14	Ступінь: бакалавра	Лекції	
		20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		40 год.	20 год.
		Самостійна робота	
		150 год.	90 год.
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 80/70 год. – аудиторні заняття, 160/140 год. – самостійна робота (40 % / 60 %).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 11	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проект	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	Семестр	
Загальна кількість годин – 330		1-й	2-й
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=4095 http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=4095#section-18	Ступінь: бакалавра	Лекції	
		8 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		190 год.	108 год.
Вид контролю: екзамен			

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 24/22 год. – аудиторні заняття, 216/188 год. – самостійна робота (10%/90%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: предмет, завдання, принципи, методи та прийоми корекційної роботи при системних розладах мови та мовлення — алалії, афазії, дисграфії, дислексії.

Завдання курсу: формування у студентів теоретичних знань щодо загальної характеристики різних мовленнєвих порушень, умінь правильно діагностувати певну мовленнєву ваду та визначати ефективні шляхи корекційного впливу у різних категорій дітей із порушеннями мовлення;

питання організації логопедичної допомоги та профілактики даних мовленнєвих порушень.

Передумови для вивчення дисципліни: Логопедія і неврологічні основи логопедії; Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики; Психологія (спеціальна, порівняльна); Загальна, вікова та педагогічна логопсихологія.

Навчальна дисципліна складається з 13-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

ПРН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

ПРН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

ПРН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

ПРН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

ПРН7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

ПРН8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

ПРН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

ПРН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

ПРН13. Володіти методиками сприяння соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

ПРН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

ПРН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

II. Фахові:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності

Тема 2. Центральні мозкові механізми мовленнєвої діяльності.

Тема 3. Неврологічні основи алалії

Тема 4. Алалія як форма недорозвитку мовлення

Тема 5. Логопедичне обстеження дітей з алалією

Тема 6. Моторна алалія.

Тема 7. Моторна аферентна алалія

Тема 8. Моторна еферентна алалія.

Тема 9. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією.

Тема 10. Диференціальна діагностика алалії від подібних станів Диференціальна діагностика моторної та сенсорної алалії

Тема 11. Методика роботи при алалії

Тема 12. Методика логопедичної роботи при моторній алалії

- Тема 13. Методика роботи при сенсорній алалії
- Тема 14. Методика логопедичної роботи при сенсорній алалії
- Тема 15. Класифікація порушень письма
- Тема 16. Обстеження дітей з розладами писемного мовлення.
- Тема 17. Логопедична робота з корекції дисграфії та дислексії
- Тема 18. Загальна характеристика афазії
- Тема 19. Класифікації афазій. Класифікація афазії О.Лурія.
- Тема 20. Характеристика моторних форм афазій.
- Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій
- Тема 22. Обстеження хворого на афазію.
- Тема 23. Етапи обстеження хворого
- Тема 24. Основи відновлювального навчання при афазії
- Тема 25. Характеристика підходів до відновлення мовлення при афазії
- Тема 26. Подолання алексії, аграфії при афазії
- Тема 27. Подолання апраксія і акалькулії при афазії
- Тема 28. Особливості відновного навчання у дітей і підлітків з афазією
- Тема 29. Афазії у хворих лівшів, амбідекстрів, поліглотів
- Тема 30. Мовленнєва діяльність у дітей з аутистичними порушеннями
- Тема 31. Організація логопедичної допомоги у закладах дошкільної та шкільної освіти та дорослим у закладах охорони здоров'я

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1 Неврологічні основи логопедії

- Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності
- Тема 2. Центральні мозкові механізми мовленнєвої діяльності.
- Тема 3. Неврологічні основи алалії

Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення

- Тема 4. Алалія як форма недорозвитку мовлення
- Тема 5. Логопедичне обстеження дітей з алалією

Кредит 3. Моторна алалія

- Тема 6. Моторна алалія.
- Тема 7. Моторна аферентна алалія
- Тема 8. Моторна еферентна алалія.

Кредит 4. Сенсорна алалія.

- Тема 9. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією.

Тема 10. Диференціальна діагностика алалії від подібних станів Диференціальна діагностика моторної та сенсорної алалії

Кредит 5. Методика роботи при моторній алалії

- Тема 11. Методика роботи при алалії
- Тема 12. Методика логопедичної роботи при моторній алалії

Кредит 6. Методика роботи при сенсорній алалії

- Тема 13. Методика роботи при сенсорній алалії
- Тема 14. Методика логопедичної роботи при сенсорній алалії

Кредит 7. Порушення писемного мовлення

- Тема 15. Класифікація порушень письма
- Тема 16. Обстеження дітей з розладами писемного мовлення.

Кредит 8. Корекція дисграфії та дислексії

- Тема 17. Логопедична робота з корекції дисграфії та дислексії

Кредит 9. Загальна характеристика афазії

- Тема 18. Загальна характеристика афазії
- Тема 19. Класифікації афазій. Класифікація афазії О.Лурія.

Кредит 10. Характеристика різних форм афазії

- Тема 20. Характеристика моторних форм афазій

Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій

Кредит 11. Обстеження хворого на афазію

Тема 22. Обстеження хворого на афазію.

Тема 23. Етапи обстеження хворого

Кредит 12. Основи відновлювального навчання при афазії

Тема 24. Основи відновлювального навчання при афазії

Тема 25. Характеристика підходів до відновлення мовлення при афазії

Кредит 13. Методологічні основи відновлювального навчання при різних формах афазії

Тема 26. Подолання алексії, аграфії при афазії

Тема 27. Подолання апраксія і акалькулії при афазії

Тема 28. Особливості відновного навчання у дітей і підлітків з афазією

Тема 29. Афазії у хворих лівшів, амбідекстрів, поліглотів

Кредит 14. Аутизм

Тема 30. Мовленнєва діяльність у дітей з аутистичними порушеннями

Тема 31. Корекційно-розвивальна робота з розвитку мовлення у дітей з аутистичними порушеннями

Кредит 15. Організація логопедичної допомоги в Україні

Тема 32. Організація логопедичної допомоги дітям у закладах дошкільної та шкільної освіти

Тема 33. Система логопедичної допомоги дітям та дорослим у закладах охорони здоров'я

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Неврологічні основи логопедії						
Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності	14	2	4			8
Тема 2. Неврологічні основи алалії	16		2			14
Разом	30	2	6			22
Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення						
Тема 3. Алалія як форма недорозвитку мовлення	14	2	2			10
Тема 4. Логопедичне обстеження дітей з алалією	16		4			12
Разом	30	2	6			22
Кредит 3. Моторна алалія						
Тема 5. Моторна алалія: аферентна алалія та еферентна алалія	16	2	4			10
Тема 6. Методика роботи при моторній алалії	12	2	2			10
	30	4	6			20
Кредит 4. Сенсорна алалія						
Тема 7. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією Тема 8. Диференціальна діагностика алалії від подібних станів. Диференціальна діагностика моторної та сенсорної алалії	16	2	4			10
Тема 9. Методика логопедичної роботи при	14		4			10

сенсорній алалії						
Разом	30	2	8			20
Кредит 5. Порухення писемного мовлення						
Тема 10. Класифікація порушень письма	14	2	2			10
Тема 11. Обстеження дітей з розладами писемного мовлення	16		2			14
	30	2	4			24
Кредит 6. Корекція дисграфії та дислексії						
Тема 12. Логопедична робота з корекції дисграфії та дислексії	30		4 2			24
Разом	30		6			24
Кредит 7. Аутизм						
Тема 13. Мовленнєва діяльність у дітей з аутистичними порушеннями	14		2			12
Тема 14. Корекційно-розвивальна робота з розвитку мовлення у дітей з аутистичними порушеннями	16		2			14
Разом	30		4			26
Разом	210	20	40			150
II семестр						
Кредит 8. Загальна характеристика афазії						
Тема 18. Загальна характеристика афазії	16	2	2			14
Тема 19. Класифікації афазій. Класифікація афазії О.Лурія	14		2			10
Разом	30	2	4			24
Кредит 9 Характеристика різних форм афазії						
Тема 20. Характеристика моторних форм афазій	16	2	2			12
Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій	14	2	2			10
Разом	30	4	4			22
Кредит 10. Основи відновлювального навчання при афазії						
Тема 22. Характеристика підходів до відновлення мовлення при афазії.	14	2	2			10
Тема 23. Основи відновлювального навчання при афазії. Особливості відновного навчання у дітей і підлітків з афазією. Подолання алексії, аграфії при афазії. Афазії у хворих лівшів, амбідекстрів, поліглотів	16		4			12
Разом	30	2	6			22
Кредит 11. Обстеження хворого на афазію						
Тема 24. Обстеження хворого на афазію	10	2	2			6
Тема 25. Етапи обстеження хворого	10		2			8
Тема 26. Організація логопедичної допомоги в Україні	10		2			8
Разом	30	2	6			22
Разом	120	10	20			90
Всього	330	30	60			240

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Неврологічні основи логопедії						
Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності	14	2	2			10
Тема 2. Неврологічні основи алалії	16					16
Разом	30	2	2			26
Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення						
Тема 3. Алалія як форма недорозвитку мовлення	14					14
Тема 4. Логопедичне обстеження дітей з алалією	16		2			14
Разом	30		2			28
Кредит 3. Моторна алалія						
Тема 5. Моторна алалія: аферентна алалія та еферентна алалія	16	2	2			12
Тема 6. Методика роботи при моторній алалії	14		2			12
	30	2	4			24
Кредит 4. Сенсорна алалія						
Тема 7. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією Тема 8. Диференціальна діагностика алалії від подібних станів. Диференціальна діагностика моторної та сенсорної алалії	16	2	2			12
Тема 9. Методика логопедичної роботи при сенсорній алалії	14					14
Разом	30	2	2			26
Кредит 5. Порушення писемного мовлення						
Тема 10. Класифікація порушень письма	14	2	2			10
Тема 11. Обстеження дітей з розладами писемного мовлення	16					16
	30	2	2			26
Кредит 6. Корекція дисграфії та дислексії						
Тема 12. Логопедична робота з корекції дисграфії та дислексії	30					30
Разом	30					30
Кредит 7. Аутизм						
Тема 13. Мовленнєва діяльність у дітей з аутистичними порушеннями	14					14
Тема 14. Корекційно-розвивальна робота з розвитку мовлення у дітей з аутистичними порушеннями	16					16
Разом	30					30
Разом	210	8	12			190

II семестр						
Кредит 8. Загальна характеристика афазії						
Тема 18. Загальна характеристика афазії	16	2				14
Тема 19. Класифікації афазій. Класифікація афазії О.Лурія	14		2			12
Разом	30	2	2			26
Кредит 9 Характеристика різних форм афазії						
Тема 20. Характеристика моторних форм афазій	16	2	2			12
Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій	14		2			12
Разом	30	2	4			24
Кредит 10. Основи відновлювального навчання при афазії						
Тема 22. Характеристика підходів до відновлення мовлення при афазії.	14		2			12
Тема 23. Основи відновлювального навчання при афазії. Особливості відновного навчання у дітей і підлітків з афазією. Подолання алексії, аграфії при афазії. Афазії у хворих лівшів, амбидекстрів, поліглотів	16					16
Разом	30		2			28
Кредит 11. Обстеження хворого на афазію						
Тема 24. Обстеження хворого на афазію	10					10
Тема 25. Етапи обстеження хворого	10					10
Тема 26. Організація логопедичної допомоги в Україні	10					10
Разом	30					30
Разом	120	4	8			108
Всього	330	12	20			298

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Неврологічні основи логопедії		
1	Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності	2
Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення		
2	Тема 4. Алалія як форма недорозвитку мовлення	2
Кредит 3. Моторна алалія		
3	Тема 6. Моторна алалія	4
Кредит 4. Сенсорна алалія		
4	Тема 9. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією	2
Кредит 5. Порушення писемного мовлення		
	Тема 10. Класифікація порушень письма	2
Кредит 6. Корекція дисграфії та дислексії		
Кредит 7. Аутизм		

Разом		20
Кредит 8. Загальна характеристика афазії		
	Тема 18. Загальна характеристика афазії	2
Кредит 9. Характеристика різних форм афазії		
	Тема 20. Характеристика моторних форм афазій	2
	Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій	2
Кредит 10. Основи відновлювального навчання при афазії		
	Тема 23. Основи відновлювального навчання при афазії	2
Кредит 11. Обстеження хворого на афазію		
	Тема 22. Обстеження хворого на афазію	2
Разом		10
Всього		30

4. Теми лекційних занять Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Неврологічні основи логопедії		
1	Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності	2
Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення		
Кредит 3. Моторна алалія		
3	Тема 6. Моторна алалія	2
Кредит 4. Сенсорна алалія		
4	Тема 9. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією	2
Кредит 5. Порушення писемного мовлення		
	Тема 10. Класифікація порушень письма	2
Разом		8
II семестр		
Кредит 8. Загальна характеристика афазії		
	Тема 18. Загальна характеристика афазії	2
Кредит 9. Характеристика різних форм афазії		
	Тема 20. Характеристика моторних форм афазій	2
	Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій	
Разом		4
Всього		12

5. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Неврологічні основи логопедії		
1-2	Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності	4
3	Тема 2. Неврологічні основи алалії	2
Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення		
4	Тема 3. Алалія як форма недорозвитку мовлення	2
5-6	Тема 4. Логопедичне обстеження дітей з алалією	4
Кредит 3. Моторна алалія		

7-8	Тема 5. Моторна алалія	4
9	Тема 6. Методика роботи при моторній алалії	2
Кредит 4. Сенсорна алалія		
10-11	Тема 7. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією	4
12-13	Тема 9. Методика логопедичної роботи при сенсорній алалії	4
Кредит 5. Порушення писемного мовлення		
14	Тема 10. Класифікація порушень письма	2
15	Тема 11. Обстеження дітей з розладами писемного мовлення	2
Кредит 6. Корекція дисграфії та дислексії		
16-17-18	Тема 12. Логопедична робота з корекції дисграфії та дислексії	6
Кредит 7. Аутизм		
19	Тема 13. Мовленнєва діяльність у дітей з аутистичними порушеннями	2
20	Тема 14. Корекційно-розвивальна робота з розвитку мовлення у дітей з аутистичними порушеннями	2
Разом		40
II семестр		
Кредит 8. Загальна характеристика афазії		
	Тема 18. Загальна характеристика афазії	2
	Тема 19. Класифікації афазій. Класифікація афазії О.Лурія	2
Кредит 9. Характеристика різних форм афазії		
	Тема 20. Характеристика моторних форм афазій	2
	Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій	2
Кредит 10. Основи відновлювального навчання при афазії		
	Тема 22. Характеристика підходів до відновлення мовлення при афазії.	2
	Тема 23. Основи відновлювального навчання при афазії	4
Кредит 11. Обстеження хворого на афазію		
	Тема 24. Обстеження хворого на афазію	2
	Тема 25. Етапи обстеження хворого	2
	Тема 26. Організація логопедичної допомоги в Україні	2
Разом		20
Всього		60

**5. Теми практичних занять
Заочна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Неврологічні основи логопедії		
1	Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності	2
Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення		
	Тема 4. Логопедичне обстеження дітей з алалією	2
Кредит 3. Моторна алалія		
3	Тема 6. Моторна алалія	2
	Тема 6. Методика роботи при моторній алалії	2

Кредит 4. Сенсорна алалія		
4	Тема 9. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією	2
Кредит 5. Порушення писемного мовлення		
	Тема 10. Класифікація порушень письма	2
Разом		12
II семестр		
Кредит 8. Загальна характеристика афазії		
	Тема 18. Загальна характеристика афазії	2
Кредит 9. Характеристика різних форм афазії		
	Тема 20. Характеристика моторних форм афазій	2
	Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій	2
Кредит 10. Основи відновлювального навчання при афазії		
	Тема 22. Характеристика підходів до відновлення мовлення при афазії.	2
Разом		8
Всього		20

8. Самостійна робота Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Неврологічні основи логопедії		
1	Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності	8
	Тема 2. Неврологічні основи алалії	14
Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення		
2	Тема 4. Алалія як форма недорозвитку мовлення	10
	Тема 4. Логопедичне обстеження дітей з алалією	12
Кредит 3. Моторна алалія		
3	Тема 6. Моторна алалія	10
	Тема 6. Методика роботи при моторній алалії	10
Кредит 4. Сенсорна алалія		
4	Тема 7-8. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією	10
	Тема 9. Методика логопедичної роботи при сенсорній алалії	10
Кредит 5. Порушення писемного мовлення		
	Тема 10. Класифікація порушень письма	10
	Тема 11. Обстеження дітей з розладами писемного мовлення	14
Кредит 6. Корекція дисграфії та дислексії		
	Тема 12. Логопедична робота з корекції дисграфії та дислексії	24
Кредит 7. Аутизм		
	Тема 13. Мовленнєва діяльність у дітей з аутистичними порушеннями	12
	Тема 14. Корекційно-розвивальна робота з розвитку мовлення у дітей з аутистичними порушеннями	14
Разом		150
Кредит 8. Загальна характеристика афазії		
	Тема 18. Загальна характеристика афазії	14

	Тема 19. Класифікації афазій. Класифікація афазії О.Лурія	10
Кредит 9. Характеристика різних форм афазії		
	Тема 20. Характеристика моторних форм афазій	12
	Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій	10
Кредит 10. Основи відновлювального навчання при афазії		
	Тема 22. Характеристика підходів до відновлення мовлення при афазії.	10
	Тема 23. Основи відновлювального навчання при афазії	12
Кредит 11. Обстеження хворого на афазію		
	Тема 24. Обстеження хворого на афазію	6
	Тема 25. Етапи обстеження хворого	8
	Тема 26. Організація логопедичної допомоги в Україні	8
Разом		90
Всього		240

8. Самостійна робота Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Неврологічні основи логопедії		
1	Тема 1. Неврологічне забезпечення мозкової діяльності	8
	Тема 2. Неврологічні основи алалії	14
Кредит 2. Алалія як форма недорозвитку мовлення		
2	Тема 4. Алалія як форма недорозвитку мовлення	10
	Тема 4. Логопедичне обстеження дітей з алалією	12
Кредит 3. Моторна алалія		
3	Тема 6. Моторна алалія	10
	Тема 6. Методика роботи при моторній алалії	10
Кредит 4. Сенсорна алалія		
4	Тема 7-8. Сенсорна алалія. Психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з сенсорною алалією	10
	Тема 9. Методика логопедичної роботи при сенсорній алалії	10
Кредит 5. Порушення писемного мовлення		
	Тема 10. Класифікація порушень письма	10
	Тема 11. Обстеження дітей з розладами писемного мовлення	14
Кредит 6. Корекція дисграфії та дислексії		
	Тема 12. Логопедична робота з корекції дисграфії та дислексії	24
Кредит 7. Аутизм		
	Тема 13. Мовленнєва діяльність у дітей з аутистичними порушеннями	12
	Тема 14. Корекційно-розвивальна робота з розвитку мовлення у дітей з аутистичними порушеннями	14
Разом		150
Кредит 8. Загальна характеристика афазії		
	Тема 18. Загальна характеристика афазії	14
	Тема 19. Класифікації афазій. Класифікація афазії О.Лурія	10
Кредит 9. Характеристика різних форм афазії		
	Тема 20. Характеристика моторних форм афазій	12

	Тема 21. Характеристика сенсорних форм афазій	10
Кредит 10. Основи відновлювального навчання при афазії		
	Тема 22. Характеристика підходів до відновлення мовлення при афазії.	10
	Тема 23. Основи відновлювального навчання при афазії	12
Кредит 11. Обстеження хворого на афазію		
	Тема 24. Обстеження хворого на афазію	6
	Тема 25. Етапи обстеження хворого	8
	Тема 26. Організація логопедичної допомоги в Україні	8
Разом		90
Всього		240

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

№ з/п	Назва теми	
1	1. Системні розлади мовлення (алалія, афазія) 2. Дослідження особливостей експресивного мовлення: А) дослідження орального праксиса та артикуляційної моторики; Б) дослідження звуковимови; В) дослідження сформованості звукоскладової структури слова; Г) дослідження сформованості навичок словотворення та словозміни; Д) дослідження зв'язного мовлення. 3. Вивчення стану імпресивного мовлення. 4. Вивчення писемного мовлення (у молодших школярів). 5. Дослідження розумового розвитку. 6. Дослідження динамічного праксису. 7. Дослідження сукцесивних функцій. 8. Дослідження усного мовлення. 9. Вивчення стану письма. 10. Методика раннього виявлення дислексії. 11. Профілактика дислексії та дисграфії: А) первинна; Б) вторинна.	

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- Виконання завдання має бути виконано у вигляді презентації, виклад у науковому стилі, використання схем та таблиць.
- Основні структурні елементи:
 актуальність,
 мета і завдання дослідження,
 ступінь опрацювання теми / проблеми іншими науковцями,
 наукова новизна,
 джерельна база,
 хронологічні межі,
 об'єкт і предмет дослідження,
 методи дослідження,
 практичне і теоретичне значення дослідження,
 висновки.

3. Окрім введення у текст розповіді основних структурних елементів, зазначених у тезах наукового виступу, розширити повідомлення описом та конкретним аналізом досліджуваного матеріалу.

4. Залучити цитати, ілюстрації, приклади.

5. Завершити роботу посиланнями на використані в тексті джерела.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Студенту виставляється відмінно, коли студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури. Аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати на достатньому рівні.

Студенту виставляється добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, але не має достатніх знань та вмінь для формування висновків, припускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється достатньо, коли студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімально задовільно, коли студент володіє навчальним матеріалом поверхово та фрагментарно.

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 500 до 1300 балів (за 13 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 13 крд.

I семестр

Поточне оцінювання та самостійна робота													КР	Накопичувальні бали/сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	11	12	13	14	200	700/100*
40	40	40	40	40	40	40	40	340	30	30	30	30	30		

II семестр

Поточне оцінювання та самостійна робота												КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100	400/100*
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	50	50		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; використання відеоматеріалів, інтерактивні імітаційні методи (рольові ігри, ситуативні завдання);

12. Рекомендована література

Базова

1. Логопедія. Підручник / За ред. М.Н. Шеремет. – К.: «Слово», 2015. – 672 с
2. Алієва І. А. Профілактика та корекція фонетико-фонематичного недорозвинення мовлення в учнів допоміжної школи. Таврійський вісник освіти. 2015. № 3 (51). С. 137–145. URL: file:///C:/Users/ОКСАНА/Downloads/Tvo_2015_3_26.pdf (дата звернення: 10.08.2018).
3. Аналіз стану роботи з мовленнєвого виховання дошкільників. Інтерактивні технології розвитку мовлення. Комунальний заклад Навчально-виховне об'єднання № 33 «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, дошкільний навчальний заклад Кіровоградської міської ради Кіровоградської області: веб-сайт. URL: <http://33school.org.ua/nvddnz/352-2014-01-15-07-28-25> (дата звернення: 03.07.2018).
4. Боряк О. В. Результати впровадження цілісної системи формування та корекції мовленнєвої діяльності розумово відсталих дітей молодшого шкільного віку. Інноваційна педагогіка: науковий журнал, 2018. Випуск 7, Том 1. С. 130–134.
5. Боряк О. В. Специфіка формування семіотичної підсистеми мови при дизонтогенезі розвитку (розумовій відсталості). Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). 2015. Вип. V. В 2-х т., том I. С. 36–47.
6. Буслаєва Е. Н., Павлова Т. П. Особенности развития фонематического восприятия у детей с нарушением интеллекта. I Международная научно-практическая конференция «Современные инновации: фундаментальные и прикладные исследования». 2015. № 1 (1). URL: http://www.elibrary_24926671_44491250.pdf (дата звернення: 18.08.2018).
7. Гаврилова Н. С. Класифікація порушень артикуляційної моторики. Актуальні питання корекційної освіти. 2016. Випуск № 7. URL: <http://aqce.com.ua/download/publications/44/41.pdf> (дата звернення: 07.08.2018).
8. Голуб Н. М. Використання наочності в логокорекційній роботі з молодшими школярами із ЗНМ та порушеннями писемного мовлення. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2015. Вип. 10. С. 32–39.
9. Гриншпун Б. М. О принципах логопедической работы на начальных этапах формирования речи у моторных алаликов. URL: <https://nsportal.ru/shkola/korreksionnayapedagogika/library/2018/09/17/grinshpun-b-m-o-printsipah-logopedicheskoy>
10. Данилавічюте Е. Методика подолання фонемографічних відхилень у молодших школярів з ДЦП. Теорія та практика сучасної логопедії. 2014. Вип. 1. 168 с
11. Конопляста С. Ю. Ринологія від А до Я: монографія. К.: Книгплюс, 2016. 312 с.
12. Кузьмінська Є. О. Особливості формування звукової структури слова у розумово відсталих дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Актуальні проблеми

корекційної освіти (педагогічні науки). 2015. № 5. С. 173–184. URL: <http://aqce.com.ua/download/publications/199/243.pdf> (дата звернення: 10.08.2018).

Допоміжна:

1. Кондратенко Л.О., Прищепа О.Ю. Технологія попередження дисграфії. – К., 2005
2. Богуш А.М, Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика – К: Вища школа, 2007.
3. Володина В.С. Альбом по розвитку речі. – М.: РОСМОН, 2012. – 96 с.
4. Гуцал Л.Л. Корекція заїкання у молодших школярів : Навч.- метод. посібник. – К.: Шк. світ, 2010. – 120 с.
5. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки : навч.-метод. посіб. Для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». — К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. — 288 с
6. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушенням опорно- рухового апарату та розумового розвитку / За ред. Вавіної Л.С. – К.: «АТОПОЛ», 2010. – 242 с.
7. Чередніченко Н.В., Курбатова А.І. Формування графічної навички письма у дітей із різними вадами мовлення в умовах корекційного навчання /Навчально-методичний посібник.- К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009.
8. Чередніченко Н.В., Пелешенко О.С. До проблеми засвоєння основ фонетики і графіки молодшими школярами із порушеннями писемного мовлення./ Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова, Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Зб.наукових праць–К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. №.21. – с.298 – 302.
9. Хватцев М. Е. Логопедия. В 2 книгах. Книга 2; Владос-Пресс, КДУ - Москва, 2013. - 294 с.
10. Лынская М. И. Формирование речевой деятельности у неговорящих детей с использованием инновационных технологий; Парадигма - Москва, 2012. - 128 с
11. Лалаева Р. И. Нарушение процесса овладения чтением у школьников. М., 1983.
12. Левина Р. Е. (ред). Основы теории и практики логопедии. М.«Просвещение», 1968.
- 13.Левина Р.Е. (ред.) Основы теории и практики логопедии.
14. Лурия А. Р. Основы нейропсихологии. М.,1973.
15. Лурия А. Р. Высшие корковые функции человека. М., 1969.
- 16.Ляпидевский С.С. (ред.) Расстройства речи у детей и подростков V)
17. Мастюкова Е. М., Ипполитова М. В. Нарушение речи у детей с церебральным параличом. М., 1985.
- 18.Недорозвитие и утрата речи. Вопросы теории и практики. Міжвузівська збірка наукових робіт. М., 1985.
19. Нейман Л. В. Анатомия, физиология и патология органов слуха и речи. М.,1965.
- 20.
21. Селиверстов В. И. (ред.) Игры в логопедической работе с детьми М., 1987.

13.Інформаційні ресурси

<http://moodle.mnu.mk.ua/> .логін: victoria.kislihenko пароль: ?wGgsvH6p8H4
k.wikipedia.org/wiki/